

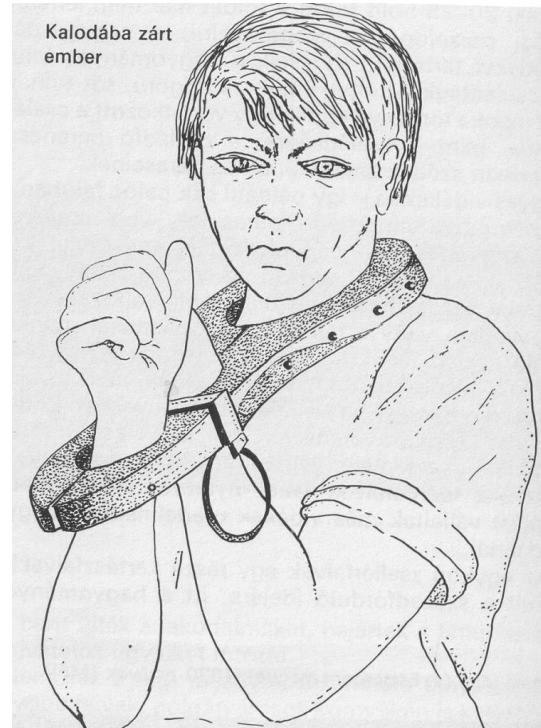
Az ország törvényei természetesen a falura is kiterjedt, ezek betartatása nem volt egyszerű feladat.

Bíró: A falusi bírói tisztség egyidős magával a faluval. A parasztbíró tulajdonképpen a földesúr cselédje, tehát bár rendelkezett önálló hatáskörrel, de ennek mértéke erősen függött a földesúrtól.

A falusi bírók sokszor igen kellemetlen feladatukért eleinte még fizetést sem kaptak, csak a hivatallal járó némi tekintély kárpótolta őket. Sokszor a bíró fizetett rá a tisztségére, hiszen ha olyan ítéletet hozott, ami a peres felek valamelyikének nem tetszett, súlyosan bosszút állhatott. Felgyújtották házáat, kirabolták és néha az életét is elvették. Ezért a XVI. századtól súlyos teherré vált e hivatal viselése, egyre kevésbé volt kecsegtető e státusz elnyerése. Ezért sok helyen kötelezték a jobbágyokat, hogy forgó rendszerben egy hónapra vállalják a bírói teendőket, ezt úgy nevezték, hogy sorosbírótság.

A falusi bíró feladata: Változik koronként és vidékenként, de abban egyezik, hogy eleinte csak a bűncselekmények bejelentése volt a feladata, később már az ítélkezés és az ítélet végrehajtása is. Előfordult, hogy halálbüntetésre is sor került.

Teendője elsősorban közigazgatási jellegűek és az élet minden területére kiterjedtek. Megbüntette, aki nem tisztította rendesen a kéményét, tűzveszélyes cselekedeteket hajtott végre, aki nem fedte be a kútját, aki éjjel az utcán tartózkodott, aki dologtiltó napon dolgozott, részegségében megzavarta a falu nyugalmaát, káromkodott, stb. A büntetés lehetett pénzbeli, kalodába zárás, esetleg botütés is.

A falu egyéb előljárói:

Esküdtek:

A falu létszámától függően választottak ki 3-10 esküdtet, akik segítettek a bírónak. Egyikük mindig a község házáat tartózkodott, hogy a sürgős esetet azonnal jelenthessék.

Kisbíró:

A falu fizetett alkalmazottja volt, aki napközben a falu ügyes – bajos dolgát intézte és dobjának segítségével hirdette ki az értesítéseket. Néha apáról fiúra szállt e tisztség. Tulajdonképpen a falu mindenese volt, tisztán tartotta a hivatal helységeit, befűtött, kézbesítette a hivatalos leveleket, éjjel őrizte a falu csendjét, levezette az árveréseket, a választásokat segítette, háború esetén osztotta az élelmiszerjegyeket, stb. Ugyan kapott némi fizetést, de ez kevés volt, ezért földet művelt és magánhirdetéseket dobolt ki. Különösen vásárok idején volt ez a mellékes kereset jó, hiszen a vidéki kereskedők, iparosok jól megfizették, hogy mindenki megtudja jelenlétüket. A kisbíró volt tulajdonképpen a hirdető vállalkozások őse.

A kisbíró és hallgatósága

Parasztkapitányok:

Az Alföldön a városokhoz hatalmas puszták tartoztak. Mivel gyakori volt az állatlopás, ezért valahogy megpróbálták ezeket a bűnöket megelőzni, büntetni. A területeket tizedesekkel és kapitányokkal őriztették. A kapitányok az elfogott tolvajokat, gyilkosokat rögtön megbüntették, vagy tömlőcbe vitették. Az országos vásárok során volt a legtöbb feladatuk.

Éjjeliőrök: Szolgálatuk lámpagyújtástól virradatig tartott, figyelték az utcákat és minden gyanús helyzetre figyeltek. Óránként kikiabálták a pontos időt, figyelték nem ég-e valami, vigyázott a magántulajdonra, folyó mellett ügyelt arra, nehogy hirtelen árvíz lepje meg a lakókat. Becsületessége alapfeltétel volt, a falu megbecsült polgára volt. Méltóságát a fegyvere is biztosította, így nem mertek vele packázni. Sok titok tudója volt, ezért próbáltak vele jóban lenni. Kevés fizetést kapott, mértéke a lakosok számától függött.

Tűzőrök:

A falu templomának tornyában őrizték a nap 24 órájában a falu tűzbiztonságát. Nyáron a mezőt is figyelniük kellett. Tűz észlelése esetén félreverték a harangokat és különböző módokon jelezték a tűz irányát.

Házi feladat: Kérlek, írd meg egy négy soros versikét, amelyet a kisbíró mondana, amikor azt szeretné kidobolni a faluban, hogy egy hét múlva, vándor fényképész érkezik a faluba!